Ε Λ Ε Ν Η Λ Ο Υ Κ Ο Υ Τ Ο Υ -
Λ Ο Γ Ο Θ Ε Ρ Α Π Ε Υ Τ Ρ Ι Α

Μετάβαση από το δημοτικό σχολείο στο γυμνάσιο

Σύνοψη...

Η μετάβαση από το δημοτικό σχολείο στο γυμνάσιο είναι πολύ σημαντική αλλαγή για τη σχολική ζωή κάθε παιδιού και πιο συγκεκριμένα οι μαθητές με αυτισμό χρειάζονται ιδιαίτερη υποστήριξη τη δεδομένη στιγμή. Το άρθρο περιλαμβάνει συμβουλές σχετικά με τη βοήθεια που μπορεί να προσφερθεί σ' ένα παιδί με αυτισμό τόσο από τους ίδιους τους γονείς, αλλά και από τους δασκάλους/καθηγητές

Μάθημα…

Ο όρος " ειδικές ανάγκες" μπορεί να αντικατασταθεί από τη φράση " κάθε παιδί έχει την ανάγκη να αισθάνεται ιδιαίτερο" και τότε οι γονείς θα μπορέσουν να γίνουν οι χαρισματικοί εκείνοι ενήλικες που θα μπορούν να βλέπουν τη μοναδική ομορφιά και δύναμη στο παιδί τους προσφέροντας σ'αυτό και στους ίδιους το ακριβότερο δώρο, **την χωρίς όρους αποδοχή…**

Η καλή προετοιμασία μπορεί να βοηθήσει να ξεπεραστούν κάποιες από τις δυσκολίες ή τα άγχη που συναντούν οι μαθητές με αυτισμό.

Συνεργασία μεταξύ γονέων και δασκάλων

Κάθε παιδί με αυτισμό είναι διαφορετικό για αυτό το λόγο οι υπεύθυνοι δάσκαλοι του γυμνασίου οφείλουν να λάβουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τις ιδιαίτερες ανάγκες που έχει το παιδί από τους γονείς του, τους θεραπευτές με τους οποίους έρχεται σε επαφή και με τους δασκάλους του δημοτικού σχολείου.

Τα παιδιά με αυτισμό συνήθως πανικοβάλλονται όταν συναντούν αλλαγές στο πρόγραμμα τους, νέα περιβάλλοντα και ανθρώπους.

Πιθανόν να χρειάζονται περισσότερες τεχνικές υποστήριξης από το σχολείο, όπως για παράδειγμα οπτικά βοηθήματα, θρανίο τοποθετημένο μακριά από πόρτες και παράθυρα για την αποφυγή της διάσπασης προσοχής ή παράλληλη στήριξη στα πλαίσια του προαυλίου. Είναι πολύ σημαντικό να γίνουν κατανοητές οι ιδιαίτερες ανάγκες του παιδιού από το να σχεδιαστεί ένα γενικό μεταβατικό πλάνο.

Εάν είναι εφικτό, επισκεφτείτε το δημοτικό σχολείο του παιδιού. Οι υπεύθυνοι εκεί θα είναι σε θέση να σας δώσουν πληροφορίες σχετικά με τα άγχη και τις δυσκολίες του παιδιού. Λαμβάνοντας λοιπόν αυτά υπόψη, μπορείτε να βγάλετε ένα πλάνο σχετικά με την μετάβαση του παιδιού στο γυμνάσιο. Ακόμη οι γονείς και οι θεραπευτές ή το πλαίσιο με το οποίο έρχεται σε επαφή το παιδί, είναι εξαιρετική πηγή πληροφοριών.

Οι υπεύθυνοι του γυμνασίου μπορούν να προσκαλέσουν τους μαθητές να επισκεφτούν το καινούριο τους σχολείο περισσότερες από μια φορές πριν απ' τον Σεπτέμβρη. Αυτό θα βοηθήσει πραγματικά στο να νιώσουν πιο οικεία με το μέρος και τους δασκάλους και να είναι καλύτερα προετοιμασμένοι. Επίσης είναι μια ευκαιρία να εξαλείψουν τυχόν απορίες.

Υποστήριξη των μαθητών με αυτισμό στο γυμνάσιο

Στο γυμνάσιο οι μαθητές με αυτισμό πιθανόν να χρειαστούν βοήθεια με τις καθημερινές τους υποχρεώσεις, χρησιμοποιώντας προγράμματα έτσι ώστε να βρουν ένα τρόπο να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στ α πλαίσια του μαθήματος, την ώρα του διαλείμματος ή του φαγητού.

Η παροχή αυτής της υποστήριξης μέρα με τη μέρα αποτελεί μέρος της διαχείρισης των παιδιών για τη μετάβαση από το δημ οτικό στο γυμ νάσιο. Παρακάτω παρατίθενται κάποιοι

Η διαδρομή προς το σχολείο

Για πολλούς νέους η πρώτη φορά που πάνε στο σχολείο μόνοι, πιθανόν να είναι αυτή που πάνε στο γυμνάσιο. Εάν ένας μαθητής με αυτισμό επρόκειτο να χρησιμοποιήσει σχολικό λεωφορείο ή κάποιο μέσο μαζικής μεταφοράς θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος γι' αυτό.

Ο μαθητής πρέπει να γνωρίζει:

- Που πρέπει να περιμένει το λεωφορείο (ή κάποιο άλλο μέσο μαζικής μεταφοράς)
- Πως και πότε να χρησιμοποιεί την σχολική του κάρτα ή το εισιτήριό του
- Τι ώρα φεύγει το λεωφορείο
- Πόση ώρα κάνει το παιδί για να φτάσει στην στάση του λεωφορείου
- Πόση ώρα διαρκεί η διαδρομή
- Τι να κάνει εάν το λεωφορείο δεν φτάσει εγκαίρως
- Σε ποια στάση πρέπει να κατέβει.

Χρειάζεται ακόμα να γνωρίζει τις ίδιες πληροφορίες για τη διαδρομή προς το σπίτι.

Οι μαθητές χρειάζονται βοήθεια ακόμα για το πώς να αντιμετωπίσουν περιβαλλοντικές καταστάσεις που συναντούν στις διαδρομές όπως ο θόρυβος ή η κίνηση. Για τις πρώτες μέρες τουλάχιστον εάν είναι δυνατόν οι μαθητές να ταξιδέψουν με κάποιον που γνωρίζουν. Ακόμα πολύ βοηθητικό θα ήταν να κάνουν τη συγκεκριμένη διαδρομή πριν ξεκινήσει η σχολική χρονιά.

Γνωρίζατε ότι...

Υπάρχουν πειραματικά σχολεία όπου παιδιά με αυτισμό αλλά και παιδία τυπικής ανάπτυξης συνυπάρχουν στην ίδια τάξη. Για κάθε ένα παιδί με αυτισμό αντιστοιχούν δυο χωρίς αυτή την αναπτυξιακή διαταραχή. Η βασική ιδεά προέρχεται από το γεγονός ότι το παιδί με αυτισμό μπορεί να μάθει από τη συμπεριφορά των συμμαθητών του. Τα αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά...

Ο χώρος του σχολείου

Το γυμνάσιο μπορεί να δείχνει μεγάλο σχολείο και δύσκολο στο να περιηγηθείς σ' αυτό.

Για να βοηθήσετε τα άτομα με αυτισμό μπορείτε να τους δώσετε ένα χάρτη που να περιλαμβάνει όλες τις λεπτομέρειες όπως τα διαφορετικά κτίρια, τους αριθμούς των κτιρίων και των αιθουσών. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να απεικονίζονται στον χάρτη οπτικά, κάτι το οποίο θα φανεί πιο βοηθητικό για τα παιδιά. Οι μαθητές ακόμα μπορούν να μάθουν σημεία που κεντρίζουν εύκολα τη προσοχή για να μπορούν περιγράψουν τις τοποθεσίες όπως για παράδειγμα "η αίθουσα Α13 είναι η αίθουσα των αγγλικών και βρίσκεται στον τελευταίο όροφο, δίπλα στην βιβλιοθήκη".

Είναι καλύτερο να ξοδεύετε χρόνο στην περιήγηση του σχολείου με τους μαθητές, μαθαίνοντας που βρίσκονται τ α σημ αντικά μέρη, όπως οι αίθουσες διδασκαλίας, η βιβλιοθήκη ή οι τουαλέτες.

Ακολουθώντας το καθημερινό πρόγραμμα

Στο γυμνάσιο το καθημερινό πρόγραμμα είναι ένα από τα πιο σημ αντικά πράγματα με το οποίο πρέπει να εξοικειωθούν οι μαθητές. Στην αρχή μπορεί να φαίνεται περίπλοκο. Στο δημοτικό τα μαθήματα διδάσκονταν από μια δασκάλα σε μια τάξη. Αυτή η κατάσταση αλλάζει στο γυμνάσιο.

Πολλά παιδιά με αυτισμό βρίσκουν τις πληροφορίες που απεικονίζονται οπτικά πολύ βοηθητικές. Γι' αυτό τον λόγο ένα καθη μερινό πρόγρα μμα πιο κατανοητό από παιδιά με αυτισμό μπορεί να διαμορφωθεί βάσει των παρακάτω μεθόδων :

- αντικαθιστώντας τους τίτλους των μαθημάτων με σύμβολα
- χρησιμοποιώντας διαφορετικά χρώματα στη γραμματοσειρά ή στα σύμβολα των μαθημάτων
- χρησιμοποιώντας αριθμούς έξω από κάθε τάξη μαζί με μικρές οδηγίες για κάθε μία
- γράφοντας τα ονόματα των δασκάλων έξω από κάθε μάθημα

Ακόμα αρκετά βοηθητικό είναι να περιλαμβάνονται μικρές οδηγίες για να καταλαβαίνουν τα παιδιά σε ποια τάξη και από ποιον διδάσκεται

Η χρήση των ντουλαπιών

Εάν η τακτική του σχολείου ορίζει να χρησιμοποιούν οι μαθητές ντουλαπάκια αποθήκευσης προ σωπικών αντικειμένων, τότε χρειάζονται να :

- Να τους δείξουν σε ποιο σημείο είναι το δικό τους ντουλαπάκι
- Να φυλάσσουν το κλειδί ασφαλείας σε συγκεκριμένο μέρος
- Να έχουν κάποιον στον οποίο απευθύνονται σε περίπτωση που χάσουν το κλειδί τους.

Η χρήση ημερολογίου

Η διατήρηση ημερολογίου (που να εμπεριέχει λίστες και μικρές οδηγίες) από τα παιδιά με αυτισμό, μπορεί να φανεί ιδιαίτερα αποδοτική. Τους δίνει τη δυνατότητα να έχουν ένα σημείο αναφοράς καθώς επίσης και να γνωρίζουν εκ των προτέρων τυχόν αλλαγές στο πρόγραμμα τους.

Το ημερολόγιο, μπορεί ακόμη να περιέχει πληροφορίες για τις ασκήσεις που το παιδί αναλαμβάνει να κάνει στο σπίτι αλλά και για τα γεγονότα που επρόκειτο να συμβούν στα πλαίσια του σχολείου έτσι ώστε να προετοιμάζεται καλύτερα το παιδί και να ενημερώνονται και οι γονείς.

Εάν το ημερολόγιο, περιλαμβάνει λίστες, προσπαθήστε να τις διατηρείτε κατανοητές και καθαρές. Μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση της αβεβαιότητας και του στρες. Οι λίστες ακόμη, μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικές ιστορίες του τύπου «τι να κάνω εάν χάσω τα χρήματα για το κολατσιό μου» ή « τι να κάνω εάν βρέχει την ώρα του διαλείμματος».

Ακόμη θα ήταν βοηθητικό να περιλαμβάνεται μέσα στο ημερολόγιο ένας χάρτης του σχολείου αλλά και το καθημερινό πρόγραμμα του παιδιού.

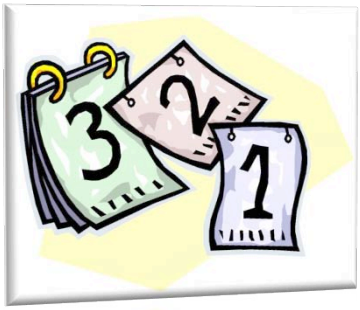

Αυξάνοντας την υπευθυνότητα

Στο γυμνάσιο οι μαθητές είναι υπεύθυνοι για την κασετίνα τους, τα βιβλία τους, τον εξοπλισμό τους, το κολατσιό τους κτλπ. Για να βοηθηθούν τα παιδιά με αυτισμό στο να οργανώσουν τα πράγματα που χρειάζονται, χρησιμοποιούνται πάλι λίστες αντικειμένων. Μικρές κάρ τες, για παράδειγμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν με λίστες για το χρειάζεται το παιδί την ώρα του κολατσιού. Εναλλακτικά, αυτό μπορεί να υπάρχει και στο ημερολόγιο του παιδιού εάν χρησιμοποιεί.

Μερικά παιδιά με αυτισμό αδυνατούν να οργανώσουν τις ντουλάπες τους και τον εξοπλισμό που χρειάζονται στο σχολείο. Καταλήγουν να μένουν χωρίς γραφική ύλη ή μεταφέροντας πολλά βιβλία όλη την ώρα. Εάν αυτό είναι πρόβλημα, ο σχολικός εξοπλισμό και τα βιβλία μπορούν να παραμένουν στο σπίτι και ο γονέας ή ο θεραπευτής να βοηθάει το παιδί στο να επιλέγει τι του είναι απαραίτητο για την επόμενη ημέρα.

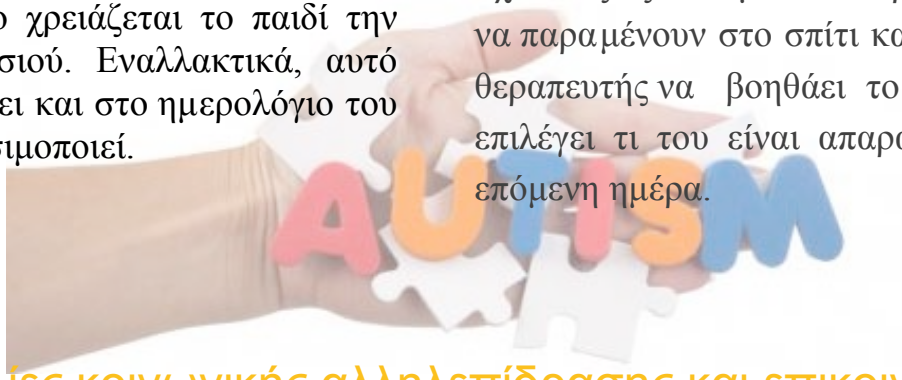

Δυσκολίες κοινωνικής αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας

Οι μαθητές με αυτισμό μπορεί να παρεξηγήσουν τις εντολές ή τις οδηγίες. Κάποιοι μαθητές μπορεί να φαίνονται ότι αδιαφορούν για τις οδηγίες των δασκάλων, στην πραγματικότητα όμως μπορεί να μην έχουν καταλάβει τι τους ζητάτε να κάνουν. Αν για παράδειγμα η δασκάλα πει «κυκλώστε όλοι τον αριθμό 4», ο μαθητής με αυτισμό μπορεί να μην ανταποκριθεί στην εντολή γιατί η έννοια «όλοι» δεν είναι κατανοητή σε εκείνον. Ωφέλιμο θα ήταν από τους δασκάλους να επιδιώκουν την προσοχή των μαθητών αναφερόμενοι σε αυτούς με το όνομα τους.

Στοιχεία που πρέπει να θυμάστε :

- Η «κακή» συμπεριφορά μπορεί να συμβαίνει εξαιτίας δυσκολίας επικοινωνίας ή κατανόησης
- «σπάστε» τις σύνθετες εντολές σε μικρότερες
- Διατηρείστε τις οδηγίες απλές και κατανοητές
- Χρησιμοποιήστε οπτικά βοηθήματα όπου είναι δυνατόν
- Οι μαθητές με αυτισμό δυσκολεύονται στο να επιλέξουν κάτι για αυτό το λόγο να διακρίνετε τις επιλογές σε δύο ή τρεις
- Δώστε στους μαθητές χρόνο να ηρεμήσουν ύστερα από στιγμές άγχους και πανικού

Πολλοί μαθητές με αυτισμό θα ωφεληθούν από ένα «καταφύγιο», ένα ήσυχο και ασφαλές μέρος όπου θα μπορούν να ηρεμήσουν και να δεχτούν τη βοήθεια από ανθρώπους που θα τους ακούσουν.

Συμπέρασματα...

Η μετάβαση από το δημοτικό στο γυμνάσιο, είναι μεγάλη υπόθεση και οι μαθητές με αυτισμό χρειάζονται την κατάλληλη υποστήριξη όταν έρθει αυτή η στιγμή. Είναι σημαντικό, οι δάσκαλοι του δημοτικού και του γυμνασίου να συνεργαστούν με τους γονείς και τους θεραπευτές του παιδιού για να υπάρξουν τα καλύτερα αποτελέσματα στη διαδικασία της μετάβασης.

Βιβλιογραφία

Beaney, J. and Kershaw, P. (2006). *Inclusion in the secondary school: support materials for children with autistic spectrum disorders.* London: The National Autistic Society.

Available from www.autism.org.uk/pubs

Colley, J. (2005). *Working with an Asperger pupil in secondary schools.* London: The National Autistic Society. Available from www.autism.org.uk/pubs

Jackson, L. (2002). *Freaks, geeks and Asperger syndrome.* London: Jessica Kingsley Publishers. Available from www.autism.org.uk/amazonshop

Knott, F. and Dunlop, A-W. (2007). *Developing social interaction and understanding: a resource for working with children and young people with autistic spectrum disorders.* London: The National Autistic Society. Available from www.autism.org.uk/pubs

Thorpe, P. (2005). *Bullying and how to deal with it: a guide for pupils with autistic spectrum disorders.* London: The National Autistic Society. Available from www.autism.org.uk/pubs

Thorpe, P. (2004). *Understanding difficulties at break time and lunchtime.* London: The National Autistic Society. Available to download from: www.autism.org.uk/freetime